

Лілія РОМАН¹, Ігор РОМАН²

¹ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет»,
Чернівці (Україна),
liliya.roman@ukr.net

²Чернівецький національний університет
ім. Юрія Федьковича
Чернівці (Україна)
i.roman@chnu.edu.ua

Liliya ROMAN, Igor ROMAN

¹Higher State Educational Establishment
of Ukraine «Bukovina State Medical University»
Chernivtsi (Ukraine)

²Chernivtsi National University
Named after Yuriy Fed'kovych
Chernivtsi (Ukraine)

ОСОБЛИВОСТІ ГУМОРУ ЯК
ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ФЕНОМЕНУ В
АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

THE PECULIARITIES OF HUMOUR AS A
LINGVISTIC AND CULTURAL
PHENOMENON IN THE ENGLISH
DISCOURSE

Ключевые слова:

*лингвокультурный
феномен, юмор,
Англоязычный
дискурс, языковая
картина мира*

Роман Лілія, Роман Ігорь. Особенности юмора как лингвокультурного феномена в англоновом дискурсе.

В статье исследуется такой лингвокультурный феномен как юмор, который является одним из важных концептов английской национальной картины мира и всегда выражает серьезные, глубинные мысли, затаенные в душе народа.

В процессе исследования установлено, что для каждой самостоятельной культуры характерен свой тип юмора, свое восприятие комизма в различных ситуациях, зависящее от многих факторов, которые играют большую роль в формировании самобытной культуры. Это и исторические события, и особенности географического положения страны, влияние соседних стран, а также национальные традиции и нормы поведения и т.п. Все вышеупомянутые факторы имеют прямое отражение в юморе, что обусловило возникновение неповторимого типа юмора, присущего каждой нации в частности. В нашем исследовании на примерах коротких юмористических текстов - анекдотах, рассмотрены особенности английского юмора как лингвального отображения национальной культуры.

Гумор – це, за своєю природою, складне і багатоаспектне явище, вже було предметом розгляду різних наукових дисциплін: лінгвістики та літературознавства, естетики та соціології, психології та антропології тощо (Бергсон А., Боров Ю, Карасик А, Паніна В., Пропп В., Радіна О. та ін.). Однак, в силу різноманіття підходів до дослідження гумору і різноманіття форм його прояву, єдиного розуміння того, що таке гумор, досі немає. Визначення, які склалися в межах наукових дисциплін або наукових напрямків, як правило, відбивають лише окремі аспекти цього явища. Сміх і комічне досліджуються в таких координатах як буття, як офіційне і карнавальне ставлення до світу, а відтак, за М.Бахтіним знаходять різноманітне вираження в мовній семантиці і прагматиці. Готовність розуміти гумор базується не тільки на особистісних особливостях людини, а й на певних стереотипах поведінки, прийнятих в тій чи іншій культурі¹. У лінгвістичній літературі зазначалося, що використання мови з метою жарту, з установкою на творчість, на мовну гру, на створення гумористичного ефекту є свідчен-

ням вищого рівня володіння мовою. Але при зіткненні з іноземною мовою виявляється національна своєрідність гумору, яка пояснюється специфікою ментальності світосприйняття іншого народу. Неоднозначність і складність розуміння й трактування іноземного гумору є однією з причин, що незвичайна самобутність гумору в англоновому дискурсі розкрита не до кінця. Все вищезазначене спонукало нас до дослідження особливостей виникнення гумористичного ефекту на рівні тексту на прикладі англоновної культури.

Отже, метою нашої публікації є дослідження гумору як лінгвокультурного феномену в англоновому дискурсі. Гумор – є важливою і неповторною складовою кожної національної мови. Своєрідність гумору історично мінлива. У ньому переломлюються і втілюються загальні особливості характеру і життєвого досвіду нації. Багаті джерела національної своєрідності гумору закладені в мові. У грі слів гумор зберігає увесь той колорит, який складно, а іноді майже неможливо передати засобами іншої мови. Національна при-

рода гумору починається вже з самого об'єкту гумору - пережитки, омани і недоліки, які вже історично подолані кращою, передовою частиною нації.

Гумор - дуже істотна частина англійського національного характеру і необхідний елемент національної самосвідомості. Англійці пишуться своїм гумором і небезпідставно вважають його національним багатством. Можна сумніватися в будь-якій з національних якостей англійців, які традиційно приписують їх характеру: ввічливості, зарозумілості, врівноваженості, але ніщо так не вражає їх самолюбство, як судження про відсутність почуття гумору.

Думка про те, що у англійців немає почуття гумору, зберігається і сьогодні. Але цей стереотип є помилковим. Справді, коли вони жартують, то зберігають маску серйозності, що зовсім не свідчить про відсутність у них почуття гумору. Справа в тому, що англійський гумор не афішує себе. Більшість дослідників англійського гумору погоджуються в тому, що в ньому присутні два рівноправних елементи: гумор як такий і дотепність. Дотепність є постійним його супутником, доповнюючи і додаючи йому комічної своєрідності та оригінальності, що відрізняє англійський гумор від гумору інших народів. «Гумор, це наш природний елемент, але що таке дотепність? У найширшому сенсі слова: дотепність - витвір розуму, гумор серця. Ми розвиваємо свою дотепність за рахунок інших людей. Дотепність - знак переваги, гумор - знак рівності. Дотепність - аристократично, гумор - демократично. Наша дотепність, запліднена нашим гумором, багата і має протиотруту в мальовничості своєї уяви» писав Х. Пірсон². Справді, англійський гумор дуже дотепний. Відмінною ознакою є те, що він майже не пов'язаний з комедійним становищем, бурлеском чи фарсом. Англійський гумор пов'язаний з феноменом слова, а звідси любов до гри слів, нонсенсу і грайливості взагалі. У цьому розумінні йому властива деяка дитячість (любов до дитячих дотепів). Це пояснюється тим, що англійці, за своєю природою ексцентричні, а тому вони, якщо і не атакують такі риси прямо, то намагаються знайти комфорт і розрядку всередині даного суспільства.

Вчений Ніколсон дослідив і систематизував в англійському гуморі наступні риси:

1. Терпимість, доброта, симпатія;
2. Любов до природи, тварин, дітям, яка часом вироджується в сентиментальність;
3. Здоровий глузд;
4. Схильність до фантазії;
5. Повагу індивідуальності характеру;
6. Нелюбов до крайнощів і всіляким формам хвалькуватості;
7. Любов до ігор і забав, які мають дитячі форми;
8. Самоконтроль, невпевненість у собі і сором'язливість;

9. Лінощі, особливо духовна;

10. Оптимізм, прагнення до емоційності, духовну красу³.

Інший дослідник Прістлі порівнює англійський гумор з англійською погодою, атмосферою туману, яка робить всі предмети невиразними і двозначними⁴.

Проте не все можна так чітко проаналізувати, адже англійський гумор складається з багатьох елементів: іронії, почуття абсурдності, фантастичності, але він завжди зберігає контакт з реальністю. Англійський гумор не зводиться до простої жартівливості, його слід розуміти як процес, коли мислення бавиться, а почуття залишаються серйозними. Істинний гуморист може постійно жартувати і ніколи не бути жартівником.

Однією з характерних особливостей англійського гумору є те, що гумористи зберігають серйозність, коли жартують. Жартівливість і серйозність - два обов'язкових компоненти англійського гумору. Найчастіше гумор англійців міститься у підтексті і сподівається на здатність слухача зрозуміти прихований підтекст чи алюзію. За відсутності такої здатності, відрізнити англійський гумор від серйозності дуже важко, і саме на цьому принципі ґрунтуються англійські анекдоти. Оскільки англійці рідко прямо говорять те, про що думають, перед ними відкриваються широкі можливості для різних форм гумору, заснованого на невідповідності сенсу вислову способу його вираження. В англійців насмішка й іронія присутні постійно, навіть у їх серйозних міркуваннях і дискусіях, тому що здатність помічати недоречності є частиною їх розуму. Все це є результатом не цинізму, а життєвого досвіду. Англійський гумор пов'язаний не стільки з впізнаванням в жартах самих себе, скільки зі здатністю англійців сміятися над собою. Сухувата напівпосмішка, з якою зустрічають добре розраховану недомовку - дуже характерний для англійця вираз обличчя. Тут люблять іронію і цього ж очікують від інших. Оскільки англійці рідко говорять те, що думають, і взагалі мають схильність замовчувати і недоговорювати, їх гумор почасти заснований саме на цій грані англійського характеру. Почуття гумору є національною рисою будь-якого англійця, власне, як і його, так звана, «манірність» і «зарозумілість». Англієць стриманий. Таку стриманість породила багатовікова звичка придушувати зовнішні вираження своїх емоцій і принцип високого самоконтролю поведінки та індивідуальної незалежності. Розгадка тонкого гумору англійців полягає в його простоті, і в тому, що там немає глибокого підтексту. Фізіологічні (туалетні) жарти є саме такими, вони дають вихід емоціям і почуттям, які накопичилися. Іншою справою є зразки англійської іронії, сарказму та справжнього гумору. Сміятися над собою і над іншими є абсолютно природним для англійця. Це культивувалося століттями, вважаючись чи не найважливішим талантом людини.

Найяскравішими прикладами мовностилістичних засобів реалізації гумору на рівні тексту є короткі гумористичні оповіді, які найбільшою мірою концентрують в собі побутову, культурну, політичну та історичну оцінку - анекдоти. Саме вони заповнюють ту нішу, яку залишають після себе прислів'я та приказки. Основними функціями анекдотів, як і сміху взагалі, є, по-перше, компенсаторне зниження офіційних цінностей, по-друге, викорінення якостей, визнаних у даній культурі соціально небезпечними.

Навряд чи знайдеться людина, незнайома з іскристим світом анекдоту - маленькою історією з незвичайним, несподіваним, неймовірним, непередбачуваним фіналом. Найпершими анекдотами були веселі, повчальні розповіді, які «прив'язувалися» до імен видатних людей, були освячені їх авторитетом, носили пізнавальний і повчальний характер. Але з плином часу, з культурно-історичними змінами у суспільстві, наповнення анекдотів також змінювалося. У більш пізніх анекдотах їх творці перестали піклуватися про пізнавальну та виховні функції і хоча головною рисою анекдоту залишилася цікавість, але значно розширився контингент його персонажів. Так, якщо у XVIII - XIX століттях анекдотами називали повчальні або кумедні розповіді про конкретних історичних осіб, то у XX столітті анекдот став єдиним продуктивним жанром міського фольклору. Анекдот кінця XX століття передбачає хороший смак, почуття гумору, інтелектуальність, знання у багатьох галузях (історія, культура, політика, мистецтво, наука), щоб розуміти натяк з півслова. Серцевина анекдоту, його несподівана розв'язка здійснює розрядку напруженості, що виникла в розмові, і таким чином виконує медіативну функцію, що виводить співрозмовників з незручного становища чи тривалої паузи. Головне в анекдоті - неможливість брехні і фальші. Все вищезгадане і зумовило те, що сучасний анекдот, як один з провідних жанрів прозового фольклору в останнє десятиліття нерідко привертав увагу дослідників - фольклористів, соціологів, літературознавців.

У різному вигляді анекдот можна зустріти в будь-якій із внутрішньонаціональних мовних культур, але по своїй суті цей мовний жанр відноситься до розмовного спілкування, для якого характерне поєднання ситуації-теми з ситуацією поточного спілкування. В анекдоті завжди відбувається наближення впритул людської свідомості до мови, а мова розглядається в анекдоті, як через збільшувальне скло, адже анекдот з гостротою в центрі актуалізує найменш вірогідні семантичні ресурси мови. Вивчення текстів анекдотів дозволяє побачити картину світу, зафіксовану в мові, масиви її текстів⁵.

Як жанр анекдот - це найбільш поширений спосіб соціальної оцінки цінностей. Він зачіпає практично всі сфери соціального життя. У той же час анекдот відображає сучасні тенденції розвитку національної розмовної мови. У цьому

розумінні аналіз анекдотів має особливу значущість для лінгвістики. Як показали дослідження, сенс анекдоту полягає у взаємодії мовних та позамовних чинників. Гра значень мовних одиниць, ситуацій, контекстуальної і препозитивної інформації, яка відбувається в анекдоті, робить його привабливим об'єктом не тільки літературознавчого, а й лінгвістичного дослідження. Для нас цікавим видається дослідити мовностилістичні засоби і прийоми реалізації такого лінгвокультурного феномену як англійський гумор на прикладі анекдотів.

Одним із найпоширеніших прийомів є обігрування багатозначності слів, що часто створює непорозуміння і комічний ефект. Такий прийом називається каламбуром (франц. calembour), вид мовної гри, заснований на об'єднанні в одному тексті чи різних значень одного слова, або різних слів (словосполучень), тотожних або схожих за звучанням. Наприклад:

Passenger: Guard! How long will the next train be?

Guard: About six carriages, sir⁶.

В англійській мові слово «long» використовується у двох своїх значеннях, спочатку - часу, потім - довжини. У наведеному анекдоті питання How long? можна зрозуміти двома способами 1) Наскільки довгий? 2) Як скоро? На цьому і ґрунтується нерозуміння, що викликає комічний ефект у наведеному анекдоті.

Двозначність або гра слів є одним із засобів створення гумористичного ефекту. Завдяки контексту слово у фразі може виражати подвійний зміст. Як приклад з англійської літератури наведемо наступний анекдот:

«A strange man was here to see you today, Daddy,» the little daughter told her father as he stepped in.

«Did he have a bill?» asked the father.

«Oh, no, Daddy,» replied the little girl, «just a plain nose as everybody else⁸».

У цьому контексті слово «bill» виступає у двох значеннях «рахунок» і «дзьоб», на чому і ґрунтується гумор цього анекдоту.

Приклад:

A little boy asked another small boy: «Did you hear that story about the lady who fell into the sea full of man-eating sharks?»

«Ooo, that's terrible. Was she eaten?»

«No, they were man-eaters».

У наведеному прикладі, гумористичний ефект викликаний буквальним сприйняттям слова «man-eating».

Приклад:

«Uncle,» asked a millionaire's nephew, «how does one make a fortune?»

«Pluck, my boy, pluck and only pluck.»

«Yes, that's all right; but who to pluck?»¹⁰

У даному анекдоті слово «pluck» має також два значення. У першому випадку воно вживається в значенні «сміливість», у другому «оббирати, обманювати».

Ще один цікавий приклад:

Hotel manager to the servant: «Now, look here, my boy. If you don't turn over a new leaf I shall have to get a new page!».

У цьому анекдоті подвійний сенс мають два слова: слово «leaf» має значення «лист», але у виразі «turn over a new leaf» воно означає «почати роботу по-новому», а слово «page», первісне значення «сторінка», в даному контексті має значення «посильний, слуга».

Анекдот як жанр гумористичного спілкування може будуватися на абсурді. Абсурдність, тобто безглуздість, є ознакою особливої ситуації, коли щось суперечить здоровому глузду, всьому життєвому досвіду, логіці, але при цьому допускається, як можливе чи те, що відбувається в реальності. Тут абсурдність модифікується як апозиитивна ознака і має трояку проекцію:

- 1) семантична абсурдність, коли предметів приписуються безглузді якості;
- 2) прагматична логічна абсурдність, коли з попередньої тези не виводиться наступна, але при цьому робиться вигляд, що міркування ведеться за правилами силогізмів;
- 3) прагматична оціночна абсурдність, коли деяка ситуація в цілому отримує дивну оцінку, яка ставить під сумнів прийняті в суспільстві цінності¹¹.

Приклад семантичної абсурдності:

A little boy runs down into the lounge and shouts «daddy», «daddy»; can I have another glass of water?

His father replies, «What's wrong with you, son, that's your eleventh glass of water in a row?

«I know, my bloody bedroom is on fire»¹².

Гасити пожежу, виливаючи воду склянками, можливо, але безглуздо, і це викликає посмішку.

Можна протиставити малий і великий абсурд: в одному випадку порушуються звичні стереотипи поведінки або подання дійсності, але в цілому ми розуміємо, що могло статися насправді, в іншому випадку ми стикаємося з безглуздістю, яка принципово неприпустима в реальності. Наприклад:

A ninety-year old woman had broken her leg. The doctor put it in plaster and told her: «So that the injury can heal properly, you must stay in your room for at least two months».

«Won't I be able to go up and down the stairs of the house?»

«Definitely not», the doctor told her.

Two months later, the doctor returned and removed the plaster.

«What a relief,» she exclaimed, «Now will I be able to go up and down the stairs?»

«Yes, but be careful»

«That's marvellous, doctor. I was getting tired of going out through the window and climbing down the drainpipe»¹³.

90-річна жінка, яка зі зламаною ногою систематично дереться по водостічній трубі, оскільки

доктор заборонив їй користуватися сходами - це приклад класичного фольклорного абсурду.

До числа прикладів прагматично обумовленого гумору належать випадки дивної логіки, зовні правильних умовиводів, які насправді не можна визнати нормальними. Приклад:

«I want to know Latin», said the man.

«Why Latin of all languages?» asked the language professor. «It's a dead language.»

«That's it,» answered the man, «I'm an undertaker»¹⁴.

У наведеному анекдоті смішним є логіка чоловіка, який є власником похоронного бюро і тому хоче вивчити «мертву мову. Приклад прагматичної логічної абсурдності:

A teacher asked a little schoolboy: «If you had 27 apples and a man gave you 47 pears, what would you get as a result?»

«Diarrea,» replied the medically (but not mathematically) wise boy»¹⁵.

Гумористичний ефект даного анекдоту полягає в тому, що учневі потрібно було порахувати скільки фруктів він отримає в результаті, а не уявляти, що з ним буде після того, як він все це з'їсть.

До прагматично абсурдних анекдотів відносяться також загадки - питання з непередбачуваними відповідями.

Приклад :

Q: How do you know when a woman is about to say something clever?

A: When she starts her sentence with, «A man once told me ...»¹⁶.

Q: Why are the Japanese so smart?

A: No blondes¹⁷.

Q: How does a blonde kill a fish?

A: He drowns it¹⁸.

Q. What do you call a woman who knows where her husband is every night?¹⁸

A. A widow¹⁹.

Сіль таких жартів полягає в несподіваній відповіді. Тут гумористично перевертається буденна раціональність як спосіб поведінки. Звичайний персонаж таких анекдотів - блондинка. Прагматичні оціночні анекдоти вимагають знання певних норм поведінки: Предметом жарту може бути саме перевертання норм поведінки. Приклад:

«Of course. I'm not ready to get married», said she. «I'm nobodies fool.»

«Then,» said he hopefully, «will you be mine?»²⁰

У цьому анекдоті смішним є логіка чоловіка: дівчина каже, що вона не готова виходити за чоловік і що вона не є чиеюсь дурненька (якщо перекласти дослівно). Він пропонує їй стати його дурненькою. Найсмішніше полягає в тому, що, сам того не помічаючи, чоловік називає дівчину дурною.

Приклад:

«I can't go on like this!» The woman bawled at her husband.

«My mother sends us money, my sister buys our kids clothes, and my aunt brings us food. I'm so ashamed».

«You should be!» «Replied the never-do-well.

«Your uncles don't give us a damn thing»²¹

У наведеному тексті смішним є логіка чоловіка: дружина каже, що їй соромно, оскільки і мати, і сестра, і тітка допомагають її родині матеріально, і має на увазі, що чоловік повинен заробляти гроші, але чоловік продовжує формальну лінію міркування про родичів, дорікаючи дружині в тому, що їй дядьки абсолютно не допомагають їй. У цьому тексті гумористично обігрується одна з норм англійського суспільства: чоловік повинен утримувати сім'ю.

Предметом жарту може бути саме перевертання норм поведінки:

Приклад:

I walked into a really rough pub the other day, the bouncer on the door asked me if I had any weapons, when I said no he gave me a knife and told me to be careful²².

Ситуація, коли охоронець, який запитує у відвідувача, чи є у нього зброю, і потім вручає йому ніж, радячи бути обережним, є прикладом світу, перевернутого з ніг на голову, а тому смішного.

У тексті анекдоту може висміюватись оцінка. Приклад:

«Now, men, have a break for smoking and you, Private Pills, since you once studied medicine, just give them a talk on the harms of smoking»²³.

Цей текст ілюструє не лише армійський гумор, який в основних своїх характеристиках універсальний, але і ставлення до словесно вираженої норми: під час перекуру читати лекцію про шкоду куріння смішно.

На противагу гумору абсурду існує гумор реальності, наприклад, надмірний переляк людини через дрібницю, очевидна дурість, спроба здаватися краще, ніж насправді, пастка, в яку потрапляє сам мисливець тощо. Слід зазначити, що в кожному випадку комічним є тільки те, що незначно виходить за межі прийнятих норм. Приклад комічної реальності:

«Broken off your engagement to Mary?»

«She wouldn't have me».

«You told her about your rich uncle?» «Yes. She's my aunt now»²⁴.

Аргумент, яким намагався скористатися невдаха-наречений, спрацював проти нього: його кохана вишла заміж за його багатого дядька.

І. Кант та деякі інші мислителі підкреслювали, що в жарті спостерігається контраст між очікуваннями людини (заснованими на її життєвому досвіді) і кінцевим результатом²⁵. Ілюстрацією може служити така сценка: рибалка з величезними труднощами тягне улов і витягує ... старий черевик. Саме за таким принципом будується більшість анекдотів. **Ефект обманутого очікування** - заснований на передбачуваності і порушенні передбачуваності. Суть ефекту обма-

нутого очікування полягає в наступному: безперервність, лінійність мови означає, що поява кожного окремого елемента підготована попередніми і саме готує наступні. Читач його вже чекає, він змушений чекати появи інших. Наступне частково дано у попередньому. За такого зв'язку перехід від одного елемента до іншого малопомітний, свідомість ніби ковзає по інформації. Наприклад:

Tommy had just returned from his first lesson of English at school. He proudly announced that the master had already spoken to him in English.

«Well,» said his father, «What did he say to you?»

«He told me» Keep quiet!»» Replied Tommy²⁶.

Цей текст також побудований на ефекті обманутого очікування. Хлопчик пишається тим, що вже на першому уроці англійської мови вчитель заговорив з ним англійською, але виявляється, що вчитель просто зробив йому зауваження.

Приклад:

«Don't bother me. I'm writing a letter to my girlfriend.

« But why are you writing so slowly? «

« She can't read very fast»²⁷.

У наведеному анекдоті ефект несподіванки, пов'язаний з відповіддю юнака. Він каже, що пише повільно тому, що його дівчина повільно читає. Хоча всім відомо, що швидкість читання не залежить від швидкості письма.

Приклад:

A father came home from a long business trip to find his young son riding a brand new bike. «Where did you get the money for that?» He asked. «It must have cost over 300 dollars!» «I earned it hiking,» replied the boy.

«Hiking??? Come on son; tell your Dad the truth. Nobody can make that sort of money hiking. Where did you really get the cash from?»

« It's like I say, Dad. Every night when you were gone, Mr. Goldberg from the bank would come over to see Mom. He'd given me a 20 dollar bill and told me to take a hike»!²⁸

Ефект несподіванки цього анекдоту полягає в тому, що службовець банку давав дитині гроші і відправляв погуляти, щоб залишитися з його мамою наодинці. Англійці сміються над усім, що може викликати посмішку, в тому числі і над тим, що у них споконвіку вважалося священним: над урядом, членами королівської сім'ї. Прикладом може слугувати обігрування назви офіційного гімну Англії: «God save the Queen». Для англійців, як для патріотів, він дуже важливий, але це не завадило їм отримати переосмислення назви гімну в анекдотах:

A member of the faculty of a London medical college was chosen to be honorary physician to the Queen. Proud of his appointment, he wrote a note on the blackboard in his classroom: «Beginning next month I will be honorary physician to Queen Elizabeth». The next day when the professor re-

turned to the classroom, he found the following line written below his notice: «God save the Queen»²⁹.

Назва англійського гімну «Бережи, Господи, Королеву» переосмислено в цьому тексті як побажання учнів, щоб королева не постраждала від медика, призначеного почесним королівським лікарем.

Англійський традиціоналізм знаходить вираження у всьому, в тому числі і ставленні англійців до своєї орфографії, яка є складною як для іноземців, так і для жителів Британії.

The son wrote the letter to his father: Dear Dad, \$chool i \$ great. I am making lot \$ of friend \$ and \$tudying very hard, with all my \$tuff. I \$imply cannot think of anything I need. \$O if you would like, you can ju \$t \$end me a card, a \$I would love to hear from you.

Love, Your \$ on

The Reply: Dear Son, I kNOW that astroNOmy, ecoNOmics and oceanOgraphy are eNOough to keep even an hoNOr student busy. Do NOt forget that the pursuit of kNOWledge is a NOble task, and you can never study eNOugh.

Love, Dad³⁰.

У цьому прикладі син і батько роблять натяки один одному за допомогою орфографічних змін в тексті листа. Також в англійському гуморі присутні й інші приклади граматичних курйозів.

Приклад:

The teacher explained to the class that «у» («ie») was a diminutive suffix: «For example, Dad - Daddy, dog - doggie».

«Papa - puppu», prompted a pupil³¹.

Коментар: Diminutive suffix - грам. зменшувальний суфікс. Papa - тато, Puppu - цуценя.

Дуже часто учні утворюють ту чи іншу граматичну форму за аналогією з прикладами із загальних правил, або придумують щось своє, як правило, дуже дотепне.

Приклад:

Teacher: «The plural of mouse 'is mice'. Now, what is the plural of rat?»

Pupil: «Rice»³²

Приклад:

«What is the plural of man', Oscar? «Asked the teacher.

«Men,» answered the boy.

«And the plural of child?»

«Twins»³³

Приклад:

«What is the future form of the verb to marry?» the teacher asked.

«Divorce», replied a student»³⁴.

Або такий анекдот:

«Freddy, what's the past tense of the verb wake up?»

«Sleep»³⁵.

У сучасній англійській мові також активно розвивається такий спосіб словотворення, як імітація або звуконаслідування. Наприклад: mew, smash, splash and etc. Таке явище також

знайшло своє відображення в одному з англійських анекдотів:

An Englishman wanted to imitate what the Russians say when somebody sneezes and concluded that if somebody sneezes in his presence he should say: «Boots are off» (like Russian «будь здоров»). Then he understood that whenever a Russian wished to say to a girl: «I love you» (я люблю вас), he said a phrase that sounded in English like «yellow blue bus»³⁶.

За допомогою англійських слів англієць спробував вимовити вирази з російської мови.

Висновки. Гумор є одним з концептів англійської національної картини світу і завжди виражає серйозні, глибинні думки, затаєні в душі народу. Кожній самостійній культурі іманентний свій тип гумору, своє сприйняття комізму в різних ситуаціях, залежне від багатьох чинників, які відіграють велику роль у формуванні самобутньої культури. Це й історичні події, й особливості географічного положення країни, вплив сусідніх країн, а також національні традиції і норми поведінки тощо.

Всі вищезгадані чинники мають пряме відображення в гуморі, що зумовило виникнення неповторного типу гумору, властивого кожній нації зокрема. У нашому дослідженні на прикладах коротких гумористичних текстів – анекдотів, ми розглянули особливості мовностилістичних засобів реалізації англійського гумору як феномену лінгвального відображення національної культури.

Дослідження гумору, збирання старого і нового, живого, вічно мінливого і оновлюючого репертуару анекдотів не може вважатися закінченим. Вивчати гумор необхідно: в ньому, через призму розуміння національної ментальності і культури, відображається вся історія держави і нації, розказана та інтерпретована самим народом.

References:

1. Bakhtin MM Aesthetics of verbal creativity. - M.: Art, 1986. - P.35.
2. Shestakov VP English accent. British art and national character. - M.: Russian. state. humane. University, 1999. - S.114.
3. Ibid, p 115.
4. Ibid, p 118.
5. Ivanov VM The phenomenon ekvivokatsii joke discourse in modern German language. Dis ... Cand. Philology. Sciences: 10.02.04 / IGLU. - Irkutsk, 1999. - S. 51.
6. archive.1september.ru/eng/2004/13
7. Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - P. 27.
8. Ibid, p 34.
9. Ibid, p 36.
10. Ibid, p 47.
11. Karasik A. Linhvokulturnye characteristics of English humor. Author. Dis. candidate. Philology. Sciences: 10.02.04 / - Volgograd, 2001. - S. 12.

- ¹² Ibid, p 13.
¹³ Ibid, p 9.
¹⁴ Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - P. 45.
¹⁵ Ibid, p 32.
¹⁶ Available at <http://iranek.com>
¹⁷ Available at <http://iranek.com>
¹⁸ Available at <http://iranek.com>
¹⁹ Available at <http://iranek.com>
²⁰ Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - P. 76.
²¹ Karasik A. Lihvokulturnye characteristics of English humor. Author. Dis. candidate. Philology. Sciences: 10.02.04 / - Volgograd, 2001. - S. 7.
²² Ibid, p 11.
²³ Ibid, p 15.
²⁴ Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - P.58.
²⁵ krugosvet.ru
²⁶ Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - 88 p.
²⁷ Ibid, p 36.
²⁸ Available at <http://iranek.com>
²⁹ Karasik A. Lihvokulturnye characteristics of English humor. Author. Dis. candidate. Philology. Sciences: 10.02.04 / - Volgograd, 2001. - P. 8.
³⁰ Sudzylovskyy GA Collection of humorous stories in English. - M.: High School, 1994. - P. 96.
³¹ Ibid, p 31.
³² Ibid, p 54.
³³ Ibid, p 102.
³⁴ Ibid, p 79.
³⁵ Ibid, p.64
³⁶ Ibid, p 49.

Roman Liliya, Roman Igor. The Peculiarities of Humour as a Lingvistic and Cultural Phenomenon in the English Discourse

The article explores such lingvokultural phenomenon as humor, which is one of the most important concepts of the English national world-outlook. In this respect humor is considered as one of the effective means of objectivation of the national psychology and mentality, manifestation of deep thoughts concealed in the soul of the people. In the course of investigation it has been shown that each separate culture is characterized by its own type of humor and its own individual perception of the comic in different contexts. An attempt is made to scetch out clusters of many factors, which play a major role in shaping the unique English culture. The important historic events and the geographical position of the country, the influence of the neighboring countries, as well as the national traditions and norms of behavior – all the above mentioned factors have a direct reflection in humor.

The article takes into consideration mainly short humorous texts – anecdotes. The peculiarities of correlation of intertextual and contextual meanings, lingual and extralinguistic display of characteristic features of British national culture in English humor are analized from different points of view. Most British humor is disposed in the subtext and addresses the listener's ability to understand the hidden subtext or allusion. Since English speakers rarely directly say what they think, they developed various forms of humor based on inconsistencies of meaning and of the way of its expression. Within British culture mockery and irony are always present, even in

their serious speeches, arguments and discussions, as soon as the ability to notice the inappropriatenesses and well-designed omissions is part of their mind. This peculiarity should not be considered as indication of cynicism but of the rich life experience and ability to accept an ironical treatment not only of others' but also of their own affairs, the ability to laugh at themselves. At the same time, while it would be natural to expect the same self-irony from others, in normal conversation britishers avoid the truths that could lead to confrontation.

The authors made an attempt to indicate the prospects of possible investigations in modern English linguistics: for even on the stage of collection of old and new, living, ever-changing and renewing repertoire of anecdotes and jokes our knowledge can not be considered as complete.

Key words: *language phenomenon, humour, English discourse.*

Роман Ігор – кандидат філософських наук, в.о. доцента кафедри філософії Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Автор понад 60 публікацій (статті, тези) в журналах та наукових збірниках (Україна, Великобританія, Польща, Болгарія, Росія), а також 2 методичних посібників. Коло наукових інтересів: герменевтика, теорія та практика перекладу, когнітивна лінгвістика, лінгвістична антропологія, патристика.

Roman Igor – PhD, acting assistant of professor of philosophy of Chernivtsi National University named by Yuriy Fedkovych. The researcher has over 50 publications (articles, thesis) in journals and scientific collections (Ukraine, UK, Poland, Bulgaria, Russia) and 2 methodical textbooks. Research interests: hermeneutics, the theory and practice of translation, lingvistic cognitive, linguistic anthropology, patristic.

Роман Лілія – кандидат філологічних наук, викладач кафедри суспільних наук та українознавства ВДНЗ «Буковинський державний медичний університет». Автор понад 60 публіцистичних та 32 наукових і навчально-методичних робіт. Співавтор навчально-методичного підручника та монографії. Коло наукових інтересів: інновації у методиці викладання української мови як іноземної, порівняльна граматики та стилістика української та англійської мов, нейролінгвістика, психолінгвістика.

Roman Liliya – PhD of Philology, teacher of the department of Social Sciences and Ukrainian Studies of High Educational Establishment of Ukraine "Bukovinian State Medical University". Author of more than 60 nonfiction and 32 scientific and educational works. Coathour of teaching textbook and monograph. Research interests: innovation in methods of teaching Ukrainian as a foreign language, comparative grammar and style of Ukrainian and English languages, neurolinguistics, psycholinguistics.

Received: 05-10- 2015

Advance Acces Publisher: December 2015

© L. Roman, I. Roman, 2015